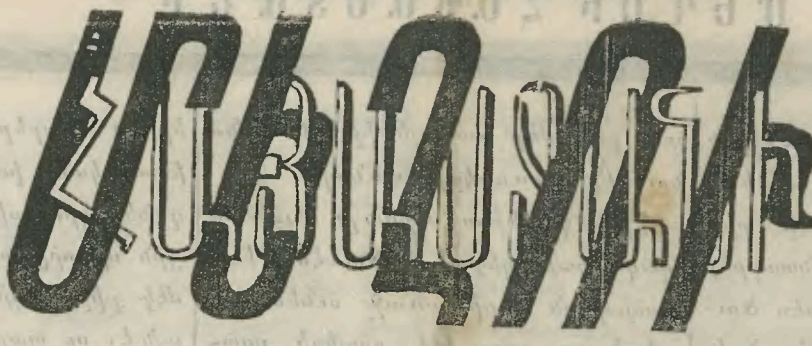

Տարեկան գինն է 10 ռուբլի:
վեց ամսուանը՝ 5 ռ., երեք ամսուանը՝ 3 ռ., ամիսը 1 ռ.:
Առանձին համարներով իւրաքանչիւրը 5 կոպէկ:
Խմբագրատունը բաց է ամէն օր բացի կիրակի և տօն օրերից
առաւօտեան 11—2 ժամը կէսօրից յետոյ:

Օտարադպրացիք դիմում են ուղղակի խմբագրութեան հետեւեալ հասցեով. В редакцію «Мелу Хастану», ex Тифлиса, Կով. Редакция «Mekhoun Hahastani» à Tiflis. (Caucase).

Խմբագրութեան ուղղած թէ՛ յօդուածները եւ թէ՛ նամակները պէտք է պարզ գրուած լինին գրողի ստորագրութեամբ եւ հասցեով, խմբագրութիւնը կարող է փոփոխել, ուղղել եւ կրճատել յօդուածները, խմբագրութիւնը իւր վերայ չէ ստնում յետ ուղարկել յօդուածները եւ պահում է երկու ամիս մինչեւ ցարհանդէս:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են ամեն մի բառին 2 կոպ. Յայտարարութիւնները ընդունվում են հայերէն եւ օտար լեզուներով. Յայտարարութիւններն ընդունվում են խմբագրատանը, զեկովկասի հիւրանոցի տակ պ. Տէր-Յովսէփեանի ծխախոտի խանութում եւ պ. Շահվերդեանի պապիկոնում:

ԱՌԱՋԻՎԱՅ 1884 ԹԻՒԱԿՈՆԻՆ

„ՄԵԼՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ“

ԳՍԱՆԻՎԱՅ, ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐԸ

Կ'նրատարակվի նոյն ուղղութեամբ եւ դիրքով

Տարեկան բաժանորդագրւին է 10 ռուբլի կիսամեայ 5 ռուբլի:

Թիֆլիսում ստորագրվել կարելի է 1) խմբագրատանը, 2) պ. Շահվերդեանի պապիկոնում, 3) պ. Զ. Գրիգորեանի գրադարանում, 4) պ. Յ. Շահինեանցի ծխախոտի խանութում (Արծրունու գալէէում) և 5) պ. Տէր-Յովսէփեանցի խանութում (Միրզախանի տանը, Եփեսոսի հիւրանոցի տակ): Իսկ օտարադպրացիք թող բարեհաճեն դիմել խմբագրատուն. — В редакцію «МЕТУ АНАСТАНУ» — հասցեով:

ԲՈՎԱՆԻՎԱԿՈՒԹԻՒՆ. — I) Առաջնորդներ, II) Ազգային, III) Գաղարկական IV) Բանասիրական, V) Թղթակցութիւնը, VI) Մանր լուրեր, VII) Խառն լուրեր, VIII) Ֆէյհէտօն, IX) Յայտարարութիւնը, X) Պատասխաններ խմբագրութեան:

ՏԱՆՈՐ. — «ՄԵԼՈՒՆ» առաջիկայ տարին կը հրատարակվի շաբաթը եւ ԲԵՐ անգամ, իսկ եթէ միջոցները ներքին և՛ ՉՈՐՍ կամ աւելի անգամ:

Կիրակի, դեկտ. 18-ին, առաւօտեան 11½ ժամին երաժշտական ուսումնարանի դահլիճում Գալովկանի պրոպէկտի վերայ, ջութակով տանը կը լինի 2-րդ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆԸ Գ. Խատիւնի:

Տիեզերքի վերայ — մարմիններ, բնութեան երեք թաղանթներ Ներքին, Գալովկանի ուսումը:

Մատարանների գններ են. երեք առաջին կարգերի 1 ռուբլի, մնացեալ կարգերի — 50 կ: Զոմտիկները վաղ օրը կարելի է ստանալ երաժշտական ուսումնարանի շէնքարի մօտ:

ԲՈՎԱՆԻՎԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կաթողիկոսական խնդիր: Ազգային. — Թղթակցութիւն Կ. Պոլսից:

Բաղադրական. — Գաղաքական լուրեր:

Մանր լուրեր: Յայտարարութիւններ:

Բանասիրական — Երկրորդ պատասխան:

Թիֆլիս, 15 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 1883 թ.

Վերջին ժամանակ հայ մամուլը, մանաւանդ Տաճկաստանի, պարապած

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՊԱՏԱՍԽԱՆՍ

Ինչպէս էլ որ լինի ամուսնաւոր մարդկանց, կամ նրանց որդւոց յաջորդաբար կաթողիկոսական գահի վրայ բարձրանալը մեր մեջ տեղի մինչեւ հինգերորդ դարը. Անուանեալ հայ ժողովուրդը, որ Ս. Սահակայ տեսնանք տեղեակ էր 1) ձեռնարկեց իրան կաթողիկոսը ընտրել ուղղակի կուսակցութեան ձեռնարկից, առանց որ և է խորհրդներու նրանց ծագման մէջ. Եւ անա, այդ օրէնքն է, որ մինչ օրս էլ շարունակվում է մեր մէջ:

Ապա ուրեմն Մշակը կամ նրա գաղափարների ամենամոլեռանց քարոզչին երբ այսօր կանամքի կաթողիկոս են պահանջում, բացարձակաբար ոտնակոխ են անում հայ ժողովրդի և նրա եկեղեցւոյ զարաւոր օրէնքը և ուրանալով ու ժխտելով այդ ժողովրդի 1500 տարվայ պատմութիւնը, յետոյ յետ են դնում. Եւստ. յետ դնում և մի:

Տես ՄԵԼՈՒՆ 104, 105, 106, 107, 108, 109, 112 113 և 115:

1) Եթառաջ քան զբաղում ժամանակը — ասում է խորհրդային, — երկու ժամանակ (Ս. Սահակայ) ի քրոն՝ ապագային յայտնութիւնը. Զոր լուեալ նախարարացն, և դիտանալ թէ յատուածային հրամանն է զաղարկաց յաղէ նորա քահանայապետութիւն, յարտառու հարեալ, աղաւելով զինքեանս:

և նոյն ժամանակ միասնաբերին հաւատացում թէ նորութիւն և յառաջդիմութիւն են քարոզում:

— Կեցցէ աղիտութիւն և աշխատանքութիւն, կամ առ առաւելն յօդուած մարդոսներին կոյր ու ջնքմունաւոր ծառայութիւն, այն էլ 10-րդ դարում:

Բայց ենթադրենք, որ մեր Բաժնի ներքին, ճշմարտ, մեր լաւն են կամենում, որ նրանք մեր Մայր-Աթոռը, մեր եկեղեցականութիւնը բարեկարգել են ուղում. Ենթադրենք, որ հայ ապագայ կաթողիկոսը, թէկուզ առաջիկայ տարուելը ընտրելին, կանամքի լինի:

— Հարցնում եմ ձեզ, ինչ կը լինի արդեօք Մայր-Աթոռի հայն ու ամալը. Մշակն ու Բաժնին հաւատացնում են, որ դա մի դերագոյն զրուցիւն կը լինի:

— Տեսնենք. Պատմութեան և մարդկային բնաւորութեանը դիմենք:

Ասորի Բաժնիչին անունը ամեն հայ մարդ գիտէ, այն Բաժնիչին, որ ի շէնքերս պարսկական քաղաքականութեան, մեր կաթողիկոսական գահի վրայ բարձրացաւ մի ժամանակ:

— Սա (ասում է խորհրդային) ածեալ ընդ ինքեան կանայս սնկալուչս անժուտաբար և անկողոք և յափշտակութեամբ վաղճանեղոյն վիճակաց վարեալ ամուսնիս. որում ամեն ոչ կարողեալ նախարարացն զարձեալ աղաչին զԼաւալ փոխել զնա, և տալ զայլ ոք ըստ կրօնից նոցա, այսինքն (զոմեա եւ այսպէս եմ հասկանում) նախարարները վաւորից խնդրեցին, որ իրանց մի այնպիսի կա-

է կաթողիկոսական հարցով: Սա շատ բնական է, բայց մամուլն բռնած ընթացքն մեծ մասամբ անբնական է և անսոհմէ: Հասկանալի է ընտրութեան կանակի վերայ խօսելն և ընտրելից պահանջված յատկութիւններն առաջ բերելը. համեմատ այն հանգամանքներին, որոնց մէջ նա պիտի գործէ իրեն կաթողիկոս, որպէս զի ընտրողներին պարզ լինի այն դիրքն, որոյ մէջ պիտի գտնվի մեր ապագայ կաթողիկոսն և նորա ընտրողներն ըստ այնմ կշռեն և ով աւելի յարմարն է նրան ընտրել:

Բայց մեր մամուլը գրանով չէ բաւականանում, այլ և ինքն է ուղում ընտրող դատեալ և անպատճառ. իւր ցանկացածն առաջ տանելու համար հանդէս է բերում և իւր ընտրելի կամ ընտրելիների անունները, առանց մինչև անգամ նրանց ի մտոյ ձառնալու. բայց որովհետեւ ամեն ինքնազոր կամ լրագրի մի աշխատակից իւր ընտրելին ունի և կամենում է նորա ընտրութիւնը յաջողեցնել. ուստի և բնականաբար միւսներին ընտրելիներին պիտի աշխատէ ստորացնել իւր ընտրելի հետ համեմատելով, որպէս զի իւրը վայել և միաները նսեմանան: Հետեանք լինում է յօնքը շինելու տեղ աչքն էլ հանել: Ի վերջոյ այն տեղը կը հասնինք մեր

թուղթիկոս տալ, որ հայ եկեղեցւոյ օրինակ համեմատ, իւր մօտ տանտիկները պահելով վաղը չը կողոպտեն, անմօծ կեանք չը վարեն:

Այս նշանակում է, որ երբ մի կաթողիկոս, (ինչի նա մի Ասորի Բաժնիչ կամ մի հայ ազգի Մարտիրոս, բաւական է, որ նա մարդ է և ունի մարդկային կիւրք ու հակում) իրան հետ կին ունենայ կամայ ակամայ պէտք է որ վաճար, եթէ չը կողոպտեն, զէթ անկողոք և յափշտակութեամբ վարեն:

— Եւ կամ զձեզ անհոգ լինել — զրուս է Պօղոս առաքեալը առ Կորնթացիս — զի որ անկինն է հոգոյ զուտն, թէ որպէս հաճոյ լինի տեսնել: Եւ որ կանամքն է, հոգայ զաշխարհի, Թէ որպէս հաճոյ լինի կնոջ խորում:

Առաքելոյ այս խօսքերը ինքն ըստ ինքեան այնքան պերճախօս են, որ, եւ կարծեմ, ոչ մի բացարձակութեան կարօտ չեն: Այդ բանը գիտնալով և ըմբռնելով էր, առաքել, որ Ս. Սահակից յետոյ հայ ժողովուրդը միանգամայն վերջ տուեց կանամքի անձինքներից իրան կաթողիկոս ընտրելը: Այդ հիման վրայ է, որ մինչ օրս էլ, երբ մի կուսակցութեան անձն ամուսնանում է, իսկոյն և եթէ եկեղեցական աստիճաններից զրկվում է:

Եւ այս բանը միայն մեր մէջ չէ, և չէ, այլ նաեւ ուրիշ քրիստոնէայ ազգաց մէջ եւ: Եւ դա ունի իւր թէ՛ տնտեսական և թէ՛ մանաւանդ բարոյական հիմունքները, որոց հետ ի մտոյ պէտք է որ ծանօթ լինի մի վրայասան, որ յաւակնութիւն ունի իւր իսկ զրջով իր գլխին ներքողներ կարգադրու:

Ծայրահեղութեամբ, որ մեր մի քանի հեղինակութիւն ունեցող եկեղեցականք, որոնցից մէկը պիտի ընտրվէր, այնպէս կ'անուանարկվին և կ'ըստարանան, որ կարող է պատահել որ յաջողութիւն գտնէ այլոքը Զուրմ ձուկ որսալու յաջողակ մի աննշան և չը ձանաչված եկեղեցական և յետինը չար լինի քան զառաջինը:

Եթէ այդ էլ չը պատահի, էլի քննարկ մեծ է, որովհետեւ անձանց համար բացում արդ վիճարանութիւնը միայն կրբերը կը զրգուէ և անմիա կուսակցութիւնը կը կազմէ ժողովրդի մէջ, որոնց իւրաքանչիւրն կը համարէ մի ընտրելի և կը հակակրէ միւսին և այն բուռն զգացմամբ, որ յատուկ է չը զարգացած ժողովուրդներին: Տարակոյս չը կայ, որ նորընտիր կաթողիկոսն այնուհետեւ չը պիտի կարողանայ ընդհանուր ազգի համակրութիւնը վայելել և սորա ուժով գործել յօդուած ընդհանուրութեան, որովհետեւ նրան հակակրողներն կրբը չի զսպվիլ և նոքա ոչ միայն չեն նպաստիլ նորա բարի ձեռնարկութեանց, այլ և կաշխատեն խուճընաւ լինել նրանց, որպէս զի կարող լինին ստեղծ, որ եթէ իրանց ընտրելին բարձրանար կաթողիկոսական գահին, անշուշտ նա շատ աւելի յարմար կը լինէր իւր պաշտօնին: Սա

մեր տեսակ զարգացման ստոր աստիճանի վերայ գտնվող և աւելի կրբով քան մարդիկ, աւելի տպաւորութեամբ քան խոհմութեամբ գործող ժողովրդի համար բնական է: Որքան էլ դուրս գան թերուս փիլիսոփաներ և ժխտել ջանան այս մեր նկատմունքը, բայց և այնպէս նա իրողութիւն կը մնայ մեր կեանքի մէջ և հէնց այդ փիլիսոփաներն իրանք կը լինին առաջինն, որ կը վարվին այնպէս, ինչպէս ասում ենք: Գաղափարանութիւնից բան դուրս չի գալ, անձնականութիւնից օգուտ չը կայ. մենք միշտ լուսաւորեալ ամերիկացի, անգլիացի ու գերմանացի համարեալով նոցա չափով մեր ժողովուրդը չափել — մեզ խորհել է: Թողուածների մէջ որքան էլ խելք ու իմաստութիւն ցոյց տան մեր իմաստունները, կեանքի մէջ էլ կրբով միայն կը վարվին և կը գործեն, որ ամեն քայլում կարելի է տեսնել մեր գործողների և խօսողների մէջ, Այս հանգամանքում ով կամենում է մէկին թշնամութիւն անել, հէնց նրան էլ պիտի առաջարկէ ընտրել, ապահով լինելով, որ հակառակ բանակի մարդիկ պէտք է նրան սեւացնեն, և ի վերջոյ այն կը լինի, որ մեր մէջ եւ դաժ մի քանի հօկայ եկեղեցականք կը մերկանան իրանց մեծութիւն և

Այս բաներից կարծես ոչինչ տեղեկութիւն չունին ամեր տաղանդաւոր վրայասաններն, մեր ազատամարտ Մշակը. նրան և մեր Ալլաւայոյ Արարատեաններն իմաստուն թղթակցի գոհատոր Բ. Խաթիւնեաններն 2), որոնք, ըստ առաքելոյն, օղջմտութեան վարդապետութեան ոչ անսպանեալ, այլ ըստ իւրաքանչիւր ցանկութեանց կուսակցութեան իւրեանց վարդապետ՝ ըստ մարմաշէն լոյ լսելեաց իւրեացն: Որոնք ըստ զգնաւորն և զտգնաւորն հաւատարմի համար ինչի գործ սպասաւորութեան եկեղեցւոյ, և ջոկիւր եւ յաճախեալ տողին զինի իւրեանց զմերձաւորացն անուանելոց: Որոնք զմերձաւորացն ձուռնաւորանց, մանաւանդ ազգաւոր ծնկոտքն, զմարդարէն ի կիր առնուել զբանքն թէ՛ զբնականաց զաւակի քո զակն մի արկանեցեալ: Եւ զայն ոչ իմացան թէ ընտանիս զմիւսանութիւն հաւատոցն կոչեալ: Որոնք զի բարձրանալ հրամանացն

2) Այդ պարունը, վերջին օրերումս, կաթողիկոսական ընտրելիների մի ցանկ էր տպել, որոյ մէջ, ի միջի այլոց, մենք կարդացինք նաեւ Բ. Կոստայանցի Սէրֆիլին էֆէնդու, Օտեանի և Մոսկվայի արք. Գալոր քահանայ Սուրբինեանցի անունները:

«Այլ. Արարատ» խմբագրութիւնը այդ ցանկը տպելիս, շատ իրաւացի կերպով սրախօսել էր, որ եթէ թղթակցները չը պատկառէին իրանց սեպհական անունները ևս իրանց ցանկին մէջ դնել, պ. Խաթիւնեանը անպատճառ իւր անունը ևս իւր շինած ցանկին մէջ կը մտցնէր:

Մ. Յօդ.

5) Չեմ յիշում Վաչագիւմ ձր տարվայ
համարումն էր տղուած պ. Բաֆիկի
յիշեալ զբաղարիչ յօղուածը:

Ծ. Յօղ,

[illegible]

րոնք չամբիում ցամաքը դուրս եկան։
Նորա քաղաքն անցնելով գնացին բա-
նակը։ Այս գործերի 3/4-ը զինուոր-
ված էր րեմինգտոնի հրացաններով
այլը կրում էին դրոշակներ ու տեղեր
Բակ-Նինգից և Սոնտայից ոչ մի ան-
ղեկութիւն չը կայ։ 21-ին նոյեմբերի
500 անհամար և չհնարեց մերձեցան
Հայճոնգին։ Կապիտան Կորնիսն մի
խմբակ Ֆրանսիացիներով յարձակու-
ցաւ նոյա վերայ այնպիսի ուժով որ
յետ միջոց նրանց 50 հոգի սպանեց
և 100 վերադարձեց, իսկ կապիտանի
վաշտից երկու հոգի թեթեւ վէրք
ստացան։

— Փարիզից «National-Zeit» զը-
րուսին։ «Մի բարձրաստիճան անձնի
հետ խօսելիս, որ պատկանում է օտար
գնականատան, մարկիզ Զեյդը յայտ-
նեց, որ ջինաստանն, եթէ հնար կը
լինի, ցանկանում է հետու միայն պա-
տերազմից։ Գուցէ ջինաստանը թոյլ
տայ տիրելու Սոնտային, որպէս զեմի
այլ տէրութեան, զորօրինակ Անգլի-
ային, առիթ տար դրանով միջնոր-
դութիւնն իւր վերայ առնելու։ Բայց
Բակ-Նինգի տիրապետութիւնը չէ կա-
րող թոյլ տալ, նախայն պատճառով,
որ այդ կետը շատ նշանաւոր է և երկ-
րորդ որ նորա մէջ գտանվում է չի-
նական պահապան զօրք, որ բերդը
չի տալ առանց պատերազմի։

— Հօնգ-Կոնգից եկած հեռագիրը
ծանուցանում է, որ Ֆրանսիացիք տի-
րել են Սոնտային։ Զարձակման ժամա-
նակ սպանվել են 3 սպայ և 10 վե-
րադարձեցին, իսկ հասարակ զինուոր
70 հոգի սպանված և 170 վե-
րադարձեցին։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

Ամսոյս 11-ին գիշերը գողերը մտել
են մեր աշխատակից Հայկունու տուն
և տարել խոհանոցի կահկարասիքը և
երկնայանց կոշիկները։ Լաւ է, որ ան-
ձին մնա չին հասցրել, Գողերն էլ խե-
ղճացել են, շատ հարուստ տեղեր են
գտել, երեք հերթի խմբադիրներին էլ
կը հասնի, ինչ խեղճ աշխատակիցներից
տեսան աւելին խմբադիրներից կը տես
նեն։ Զգուշացնում ենք մեր և այլոց աշ-
խատակիցներին։

Ամսոյս 11-ին, կիրակի, տեղի ու-
նեցաւ բժշկապետ հանգուցեալ Յ. Յ.
Մարկոսեանցի յուզարկաւորութիւնը։
Խառն բազմութիւն ժողովրդեան, ամեն
դասակարգից հանդիսին ներկայ էին։
Հանգուցելոյ դադարի վերայ բժիշկ պ.
Նաւասարդեանցը կարգաց դամբանա-
կան,

Ամսոյս 11-ին գողերը մտել են Բաֆ-
ֆիի տուն, միայն պատուհանի ապա-
կու կտորելու ձայնով դարթել են ինքն
և ծառայի, և գողերը փախել են ա-
ռանց որեք բան տանելու սենեակից։
Պօլիցիան որոնում է գողերին։

Արձագանքի № 50 կարգացիք պ.
Ն. Տ. Ղ. բաց նամակը մեզ ուղարկած,
Մենք կարծում էինք, որ Ն. Տ. Ղ. իւր
բարձրագոյն ուսումը Ներսիսեան զըպ-
րոցի երկրորդ դաստանը աւարտելից
յետ և այնտեղ ինչպէս ինքը ասում է

և պ. Գարեգին Մուրադեանին (այժմ
գեր. Մեկքիսեան) արքեպիսկոպոս Մու-
րադեան) աշակերտելից յետ սրին զը-
ժուար թէ պատիւ բերելիս լինի իւր ա-
շակերտութեամբ, բաւական աւարտե-
ծական դպրոցներում ուսուցչութիւն
անելով ինքնակրթութեամբ բան սովո-
րած կը լինի և մարդոց հետ յարաբե-
րութեամբ քաղաքավարութեան տար-
բայան սկզբունքներին ընտելացած,
Գիթաղաբար նորա բաց նամակը ցոյց
է տալիս, որ նա ոչինչ հասկանալու
կարողութիւն չէ ունեցած և ոչ էլ
մարդավարութեան վարժված։

Նամակը երեք մասից է բաղկացած
ա. խրատ մեզ, որին ինքն ամենից ա-
ւելի կարօտ է. բ. մասը իրեն թէ մեր
անցեալ յօդուածի ցրումն է. բայց ե-
րեւում է, որ ամենին մեր ցրածը հա-
կանալ անգամ կարողացած չէ. այլ
ըստ առաջնոյն էլ ըստ է ծնունդ ուս-
տի և թող կրկին ու կրկին կարգա-
յան անցեալ յօդուածն և հասկանալ
աշխատի և կը գտնէ նորա մէջ իւր պա-
տասխանը, հայրենի վերաբերութեամբ,
գ. Գօնկիշտութիւն և սպառնալիք,
Գօնկիշտութիւն, որովհետեւ ինքն իրան
օղակին հողադառնեց է ստեղծում և
նոյա դէմ պատերազմում։ Այստեղ
պարտնը և անապատութիւն է գործ զը-
նում, որովհետեւ մեզ վերաբերում է
այն, ինչ որ մեր մարքին էլ չէ անցել,
իրեն թէ մենք արհամարհել ենք նորա
խանութեանը, մինչդեռ մենք
այդպիսի խօսք ասած չենք։ Մենք ոչ
թէ խանութեանին, այլ ոչ փողոցները
մաքրողին արհամարհում ենք, որովհե-
տեւ ամենին էլ միակերպ օգտուաւ
ենք համարում հասարակութեամբ, իր-
անց չըջանում, այլ մենք արհամարհել
ենք մարդոց իրանց ընդունակութիւնից
և կարողութիւնից վեր ձգում ենք և տը-
ղէտներ իմաստուն ձեռնադու ջանքը,
իրեն թէ մենք պ. Ն. Տ. Ղ. անձն
վերաբերել ենք նոյնպէս և նորա ընտա-
նեաց սրբութիւնը—որ ամենամեծ և
խայտառակ զրպարտութիւնն է և կամ
պ. Ն. Տ. Ղ. ամենին անկարող է
կարգացած հասկանալ, կրքից կուրա-
ցած, Նա մեզ կաթողիկոսական հար-
ցում շահախնդրութեամբ գործող ան-
ուանել էր, իսկ իրան իրեն անկախ
անձն ցոյց տուել։ Մենք հարցիւն էինք
թէ մեր շահախնդրութիւնն և կարօտ-
ութիւնն ինչու է անուել, արդեւք ի-
րան զիմել ենք կամ մեր ձեռքը կենդ-
րոնական զրաւաճառանոցի զրամարկը
միւրել ենք և կամ մենք միակ սակաւա-
պէտ գլուխ, ապահոված, ինչու պէտք
է աւելի կախումն ունենալ աշխարհից
քան ինքը ծանրաբեռնած ընտանիքով,
Այստեղ անձնաւարտութիւն կամ ընտա-
նեաց պատուի ինչ շօշափումն կայ,
Բայց թող իմանայ պ. Ն. Տ. Ղ. որ
մենք աւելի դիտենք պահպանելու ա.
մեն ընտանիքի սրբութեան պատիւն
քան ինքը, իսկ պ. Ն. Տ. Ղ. սոփի-
տականութիւնը, թէ աշխարհի մէջ մի
ամբողջ ընտանիք պահելն աւելի հեշտ
է, քան մի սակաւապէտ գլուխ—զա-
նոր դիւտ է անտեսական գիտութեան
մէջ և իրան միայն հասկանալի, Վեր-
աբերութեամբ սպառնալիքներին, որ
նա իւր առաջին յօդուածում արել էր
ապագայ կաթողիկոսին, ինքն աւ մեր
ընտանիքին կը լինի, որ չը կայ, և երկ-
րորդ յօդուածում մեզ—զըպը նորա ան-
դարգացած լինելուն նշան են ուղղին
երկիւղ ազդելու կարողութիւնն չունին,
երեք իրեն ուսուցիչ սովորութիւն ու-
նեցել է միշտ իւր աշակերտներին ըս-
տառնալ և այժմ էլ զրական ապագայ
ընտան է նոյն սովորութիւնը գործա-
ծում։ Պ. Ն. Տ. Ղ. իւր զարգացման
աստիճանը և տգիտութիւնը ցոյց է տա-
լիս նրանով էլ, որ մեզ պատուիրում է

իւր զրական արժանիքը ճանաչել։ Երեք
Ուշիսկու ձեռնարկը հայերէնի փոխա-
դրելով և կարկատելով իրան հայ Գիտ-
տերմէջ կամ Պետապոլիցի էլ է երեւ-
կայում, երանի իրան, երջանիկ է, մենք
այդ երջանիկութիւնից նրան զրկելու
միտք չունինք, իսկ նորա մայրենի լե-
զուի ձեռնարկի մասին «Մեղուած» իւր
գնահատութիւնը արած է. բայց զրա-
նով չէ զրկել իրաւունքից ասելու, որ
նորտ հեղինակը իրեն հրապարակախօս
արհամարհելի է, որովհետեւ իւր կարող-
ութիւնից վեր է ձգում, Պ. Ն. Տ. Ղ.
Թուրքիստան և Տաճկաստան խօս-
քեր անգամ չէ զանազանում և խառ-
նում է իւր յօդուածում, որ երկրորդ
դաստան աշակերտին էլ ներկի չէ։
Երեք մասած չենք և մեզ համար
ստորութիւն էլ կը համարենք պ. Ն. Տ.
Ղ. հետ որեք փափուկ խոյրի մասին
վիճաբանութեան մասին, մենք զրիւ
ենք և կը գրենք մեր հայեցողականը,
կարող է հասկանալ շատ ուրախ կը լի-
նենք, իսկ եթէ ոչ, միայն կը ցաւենք։
Իսկ նորա բաց նամակի անվայել յան-
դուքն և կոպիտ ոճի համար ոչ զը-
մանում ենք և ոչ էլ նեղանում, որով-
հետեւ դա տղիտութեան և անկրթու-
թեան ընտան արդիւնք է։ Մենք ցա-
ւում ենք միայն մեր պաշտօնակից պ.
Ա. Յովհաննիսեանի իւր պաշտօնի վի-
ճաք թեթիւ աչքով նայելուն համար, որ
մտաւորապէս մի տղայի ձեռքը սուր
ղէնք է առնել, չը հասկանալով, որ
այդպիսին զենքով խաղալիս միայն վը-
նաս կարող է պատճառել։

Խմբագիր Պ. ՍՄԵԼՈՆԵԱՆՏ
Հրատարակիչ Հ. ԷՆՖԻԱՏԵԱՆՏ
ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Յայտնի և տաղանդաւոր բանաս-
տեղ ՍԷՅԱՏԻ (կապիտան Պետ-
րոս-Բէդ Մատթեան) ընտիր բայց
անտիպ մնացած ԲԱՆԱՍՏԵՂ-
ԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ փշու տակից
և կորստան ծանապարհից ազատե-
լու համար հատորներով հետզհետ
լոյս աշխարհ պիտի հանեն։ Ամենայն
ինչ պատրաստ շուտով մամուլի տակ
կը մտնէ իմ սեպհական տպարանում
արագատիպ մեքենայով։ Առ այժմ
կը տպուի երեք հատորից միասին,
կանխիկ բաժանորդագրողներին հա-
մար մի ուրիշ, տպագրութեանց յի-
տոյ զինը կը բարձրանայ։

Յանկարգողները թող շուտով մեզ
հասցնեն իրենց բաժանորդագիրը
հետեւեալ հասցեով.— Вѣ Баку. Въ
Типографію Аликсандра К. Каса-
бова.

Ա. Ղաւապեան.

Հայոց Կովկասի Բարեգործական
ընկերութեան ամսիս 4-ի ընդհանուր
ժողովում, Արծրունու թատրոնում,
կ ո Ր ա ծ է նոյն ընկերութեան
№ 9 ԱՆԴՈՐՐԱՄԱՍՏԵԱՆԸ,
գործադիր անդամների համար, 10
անդորրագրով, № 96—105, ու-
րոյցից միայն առաջին երեքը ծա-
խած են կրկով հետեւեալ անուն-
ները, բժշկապետ Շահարանեան, Ռու-
շան Գեղամեան, Խաչատի Բոլորանեան,
հետեւեալ մնացեալ Եօթն անդոր-
րագրերը, այն է № 99—450, ան-
դոր են համարվում։

ԱՌԱՋԱԿԱՅ 1884 թ. Ի ՅՈՒՆԿԱՐԻՑ

Կը հրատարակուի „ՆՈՐ-ԴԱՐ“

ԲԱՂԱԲԱՍԱՍ-ԳՐԱԿԱՆ ԱՄԵՆՈՐԵԱՅ ԹԵՐԹԸ

Երազիր.— 1. ՏԵՐԹԵԱՆ կարգադրութիւններ. 2. ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՅ յօդուած-
ներ—առօրեայ ամեն տեսակ խնդիրների մասին. 3. ԲԻՐՈՒՆԻՑՆԵՐ, առ-
օրեայ անցքերի համառօտ տեսութիւններ, պատանեկական յօդուածներ զանազան
նիւթերի վերաբերութեամբ. 4. ԹՂԹԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Ռուսիայից և արտասահ
մանեան ամենայն տեղերից. 5. ԲԱՂԱՍԱՍԱՆ.— Բաղադրական կեանքի և երե-
ւոյթների վերաբերեալ տեսութիւններ. յօդուածներ և լուրեր. 6. ԽԱՌՆ ԼՈՒ-
ՐԵՐ. 7. ՀԵՆՈՒՎԻՒՆԵՐ. 8. ԱՌԵՏԻՍԲԱՍԱՆ տեղեկութիւններ. 9. ԲԱՆԱՍԻՐԱ-
ԿԱՆ.— Ֆէլիէտոններ, պատկերներ, զրոյցներ, վէպեր, վիպասանութիւններ, գի-
տութիւններ, գեղարուեստների, արհեստների և արդիւնագործութեան ամեն
հիւղերին վերաբերեալ աշխատութիւններ և քննադատական յօդուածներ. 10.
ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— հայոց և օտար լեզուներով։

ՏԱՐԵԿԱՆ զինն է 10 ռ. ԿԵՍ ՏԱՐԿԱՆԸ 6 ռ. հատով 5 կոպէկ.

Խմբագրութիւնը բաց է ամեն օր.— Բարձրադաս փողոց, տուն № 10, փոստա-
տան մօտ.— Հասցէն՝ Тифлисъ Редакция «Норъ-Даръ».— Tiflis. (Caucase) Rédaction
«Nor-Dar»

Բաժանորդ գրուել Թիֆլիսում կարելի է միմիայն խմբագրատանը.

Խմբագիր—Հրատարակիչ Սպանդար Սպանդարեան.

Մ ա ն ո թ .— «Նոր-Դար» կունենայ յատուկ թղթակիցներ Ռուսիայի զանա-
զան քաղաքներում, Գերմանիա, Աւստրիա, Ֆրանսիա, Անգլիա, Կ. Պօլիս Տաճ-
կահայաստան, Պարսկաստան և ուրիշ տեղեր։ «Նոր-Դար» հրատարակելու է
սեպհական հեռագիրներ. և ի միջի այլոց առանձնապէս ուշադրութիւն պիտի
դարձնէ քաղաքական բաժնի վերայ—տալով սեպհական քաղաքական յօդուած-
ներ։

Որովհետեւ թերթը նոր է լոյս տեսնում, ուստի խմբագրութիւնը գործի սկըզ-
բում սովորական արդէքներին յաղթելու և յարգելի բաժանորդներին թերթը
իւր ժամանակին հասցնելու համար անհրաժեշտ է դառնում, որ «Նոր-Դար» բա-
ժանորդները օր առաջ հաղորդեն իրենց հասցէները խմբագրութեան։

СЪ 1-ГО ЯНВАРЯ 1884 ГОДА
ВЪ ТИФЛИСѢ БУДЕТЪ ИЗДАВАТЬСЯ
НОВАЯ ЕЖЕДНЕВНАЯ (350 НУМЕРОВЪ ВЪ ГОДѢ) ЛИТЕРАТУРНО-
ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА
„НОВОЕ ОБОЗРѢНІЕ“
подъ редакціею А. В. СТЕПАНОВА (бывш. редакторъ „Юридическаго
Обозрѣнія“).

Объемъ газеты—печатный листъ среднего формата; программа—общая
всѣмъ литературно-политическимъ ежедневнымъ изданіямъ.

Подписная цѣна съ пересылкою и доставкою: на годъ 10 руб.; на 6
мѣс.—6 р.; на 3 мѣс.—3 р. 50 к.; на 1 мѣс.—1 р. 50 к

Подписка (городская и иногородная) и объявленія (по 5 коп. за стро-
ну петита) принимаются въ Тифлисѣ исключительно въ Газетномъ Агент-
ствѣ В. Шавердова; въ С.-Петербургѣ-жѣ и Москвѣ—въ книжныхъ ма-
газиннахъ «Новаго Времени».

Временное (до 15-го декабря) помещеніе редакціи: Давидовская ул. д.
Кананова, квартира редактора.

За газетою обезпечено постоянное сотрудничество: кн. К. А. Бебу-
това, Вс. М. Гаршина, П. А. Измайлова, С. Н. Кривенко, Н. Я. Ни-
коладзе, П. А. Опочинина, А. Н. Плещеева. И. Ф. Тхоржевскаго, Гл.
И. Успенскаго. Н. А. Шаврова.

Մամուլի տակից դուրս եկաւ և բոլոր հայ գրավաճառ-
ների մօտ ծախվում է

ԳԱՐԵԵԼ ՏԵՐ ԳԱՐԵԵԼԵԱՆԵՐ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ա. տարի, ուսումնական և բնական մասն։ Գինն է 30 կ.:
10—9

Ա. Զ. Դ.
«ՎԱՐԺԱՐԱՆ» մանկավարժա-
կան ամսագրի խմբագրութիւնը պա-
տիւ ունի յայտնելու ընթերցող հա-
տարակութեան, որ բաժանորդների
ստիպանութեան պատճառաւ ամսագրի
հրատարակութիւնը ստիպուած է առ-
ժամանակ ընդհատել և ընդ նմին շա-
րունակիկ բաժանորդագրութիւնը մին.
չէ փետրուարի 1-ը 1884 թ. եթէ
մինչև այդ ժամանակ բաժանորդների
թիւը կը հասնի 400-ի, մենք ամե-
նայն անձու իրութեամբ կը շարունա-
կենք մեր ամսագիրը, առանց որ և է
նիւթական տնկալութեան. բայց ե-
թէ ընդհատական մեզ այդ չի յա-

Տպարան Մ. Ռոմինեան և ընկ.